

THE Sonumid

Loodus Looja ilmutajana.

Looduseteadus on viimaste aastakümnete jooksul rahvalikuks muutunud. Muinasjutulised edulammud kõigil aladel ei ole meid küll jammugi lähemale viinud juure maailmamõistatuse lahendamisele (elu algus ja lõpp jne.), aga ühes punktis on need paljud kindlad tõendused ometi kõiki õpetatud ja haritud inimesi ühele arvamisega viinud, ja nimelt arusaamisele, et kogu maailmas valitsub kindel seaduslik kord. Realistaudsed kaasaegsed usuwad muudugi, et nad sel põhjusel sõna „Sumal“ oma sõnatagavarast maha peavad kustutama; kuid väheste järelemõtlemise juures saab igapäevale selgeks, et seaduslikkus ja kord räägib enam maailma Looja ja Valitseja poolt kui vastu.

Seadusliku korra kõrval on veel teine kindlakstegemine inimesi üllatanud. Piisikeses seemneteras, mis meil sõrmede vahelt ära libiseb, niisama nagu ilmakaade liikumises tähis taevast näeme eesmärgi poole rühkimist, mis kõik tahtustes ja teelt ehitamise katjed mõidab. Salajas tegutsenud jõud võimaldab mitte üksi rändajatel lindudel lühendeid kilomeetreid pitka teekonnal täpselt eelmise aasta õiget teed ja paika leida, vaid ta teeb ka mehilased, sipelgad ja muud loomad kunstnikkudeks — peaaegu peaks ütleme üliloomulikkudeks kunstnikkudeks, laske lilledel kehtet umbrohtu ja mürti meeldivat lõhna välja hingata ja annab meile päikeses ajamõõtja, mille järele ka meie paremad kronomeetrid endid seadma peavad. Kõik looduses tungeb ühe eesmärgi poole ja püüab oma, kuigi veel nii tähtsusetu otstarvet täita.

Sarnane loodusvaatlemine ei ole aga sugugi uus. Uusi film on piiblikirjutajaid wanasti sama terawalt ja veel selgemini näha lastnud kui paljud teadusmehed tänapäew moodjate vaatlemise instrumentidega. Teaduse aruad saaditud nimetatavad seda ka kahetsusväärts kõhijaks, et uuemaegne uurimine enam ja enam ühikute möödunud juhtumuste vaatlemisele kaob ja sel kõige ühenduse kui ka kõrge eesmärgilepüüdmise jaoks ühtegi pilku enam ei ole. Wanade prohmetite järgmised sõnad ei jää kuidagi wiisi maha praeguse aja kõige uurija otjusest: „Lõstke oma filmad üles ja waadake!

Kes on neid loonud ja saadab nende sõjaväe sarnasel arvul välja? Ta kutsub neid kõiki nime järele; tema jõu ja tugewa rammu pärast, ei puudu neist ühte ainust.“ (Jes. 40, 26.) „Kas too neikurg, mis taewa all, teab oma seatud aega, ja purtekuike, ja pääsuke ja kurg panevad tähele oma tulemise aega; aga minu rahwas ei mõista Sehoowa õigust.“ (Jer. 8, 7.) „Kas asja täidatavad sündant ilka uue ja kasvawa imestusega ja auartusega, mida sagedamini ja kauemini selle mõtlemisega tegemist teha: tähis taewas minu kohal ülerval ja kõlbline seadus minu sees“, kirjutas Kant oma raamatust „Praktilise mõistuse arvustus.“

Seaduslik kord ja eesmärgile püüdmine, mida me looduse igapäewases juhtimises tähele paneme, niisama ka oma enese juudame rahutu tung tunnistab, et kõigil loodud asjadel sihikindel ja ettekawatsetud plaan põhjaks on. Kuidas mõiks ka kõitjal tähele pandud ja teaduslikult tõendatud seaduslik kord oma alguse saada seaduseta ja meeletust olekust? Nii nagu wanad greellased inimeste juures tähelepandawa lõhu- ja lihahimu jumalate süüts luuletasid, nii tahaks 20. aastaja inimene, kes enese ja Sumala on kaotanud, oma enese mõtteta ja eesmärgita oletut kõige ilma süüts kirjutada.

Kõige olemise lõpueesmärgi ei saa aga mitte ühikute juhtumistest välja uurida. Ühenduse mõistmiseks, mis seisab selle wahel, mis oli enne algust, ja selle wahel, mis tuleb pärast lõppu, on meile kõrgemat ilmutust tarwis. Nii ilmutuseta jääb elu mõttetuks ja sellepärast on see meile antud nii tõesti kui elu ise. Suur rahwaapostel kandis selle sõna paganate hulka: „Sumal on meile teada annud oma tahtmise saladuse.“ (Gw. r. 1, 9.)

Kahtlema lõõnud mõttele on kinnituseks rahwaste ajaloo ettekuulutamine, prohmetlik sõna. On Sumalal oma loodud asjadega ettemääratud eesmärk, siis on ta seda juba oma enese pärast teada annud. Piibel, kui Sumala sõna, kutsus läbitatjumele ja teeb ka ausatele kahtlemistele lõpu. Ettekuulutus algab lähedate ja tuttawate asjadega peale ja wiib nii astmete kaupu igaweste asjade juure.

Kristlane ja rikkus.

Üks suuremaist mõitlustest inimajaloos on hirmus, kestev mõitus rikkuse ja vaesuse, rikaste ja vaeste vahel. Tihti otsustatakse usuliste kui ka poliitiliste parteide üle selle järele, millise seisukoha nad võtavad nime-
tatud küsimuse suhtes. Sageli waadatakse kristlikule õpetusele, kui ühele ta juhatajate poolt väljatöötatud „pimestusmeetodile,“ mille ainukene otstarbe on, vaeseid inimesi võimalikult rahul hoida ja neid trööstida parema tulewikuga, — igavese eluga.

Suur osa tänapäevaseid kristlasi seletaks rikkuse ja uskliku vahelorda näidates, et õigel kristlasel ei ole kohane omada rikkust, ning mõnigi kinnitaks oma waadet, näidates Õnnistegija vastusele, mida ta andis rikkale noormehele. Kuid millise seisukoha võtame meie? Selle küsimuse peab meile lahendama piibel, kõigi aegade kõige parem ja usaldusrikkam nõuandja.

Rikkus seisab suures rahasummas, kalliskivides, liikumata varanduses, jne. Teatud õigusega võib kristlane põlata rikkust, eriti raha, sest selle läbi on toodud inimsoole palju häda, ning raha on põhjus, mis on lahutanud inimesed üksteisega sõdiwatesse parteidesse. Kui paljud inimesed pidid kaotama jumalaks tõstetud mammona pärast oma elu? Kui ei oleks olemas mammonat, oleks üks maailma suurimast küsimusest, sotšiaalne küsimus, lahendatud. Juba Mooses, auwäärt Israelirahwa juht, pidi tegemist tegema selle küsimuse lahendamiseks, ning Jumal andis talle oma lõpmata tarkuses juhtnõore, milliste õige täitmise puhul ei oleks olnud leida Israelis ühtki waest. (5. Moos. 15,4).

Kas rikkuse omamine on patt?

Seda küsimust võib ja eiga wastata, seda mööda kust rikkus on saadud. On seda ta omanik saanud walskuse ja pettuse läbi, siis on ta talle needmiseks; on ta seda aga selle wastu ausal wiisil teeninud, siis ei ole tema omamine kunagi patt. Pühastkirjas leiame me palju näiteid, kus Jumal ei pea rikkust patuks. Ka Lutheri arwamine, et Jumal rikkuse eeslitele annaks, ei või meile juhtnõõriks olla. „Abraam oli väga rikas kariloomade, hobeda ja kulla poolest,“ ütleb meile piibel, ning sellest hoolimata nimetatakse teda inimsoo usuisaks ja Jumala sõbraks.

Sedasama teatatakse meile ka Izaakist, Jakobist ja Hiobist. Ka Daawetist, kelle peale tähendatakse prohwetid kui tulewase lunastaja eestujule öeldakse, et ta oli väga rikas. Kuningas Saalomon tõusis üle kõige maailma kuningate rikkuse ja tarkuse poolest. Ühtlasi leiame ka uues testamendis näiteid rikkaid, kes tõesti olid Jumala teenijad, näit.: Nikodemus ja Jõsep Arimatias. Sellest näeme me, et Jumal ei mõista hukka rikkuse omamist, küll aga selle pillamise! Jumal waatab selle peale, millise seisukoha inimene võtab rikkuse ja maapealse waranduse suhtes. Seda võib meile õpetada Abraami ja Loti lugu. Esimene pidas ennast, oma rikkusest ja warandusest hoolimata, maa peal võõraks ja majaliseks ning olles tõotatud maal, ei omanud ta jalagi täitmaad. Lott rajas waapealsele warandusele, kuna ta omale olis parima karjamaa, kuid oma tegewuse tagajärjel pidi ta kaotama kõik, isegi oma abikaasa ja võis päästa ühes tütardega ainult oma elu. Hiob oli lugupeetavam mees Ierwes maakohas, kuid sellest hoolimata oli ta usaldus ja lootus elawal Jumalal, mis talle ka jõudu andis püsivaks jääda oma kõige tumedamal elu tunnil. Ta kaotas kõik: ihulikult kannatas ta piina hirmsate paifete all, kuna ta naine talle nõu andis, maha jätta Jumala ning tema kolm sõpra, kes teda kestwalt süüdistasid. Lõpuks tegi Jumal teda kaskorda nii rikkaks, kui ta oli olnud enne. Saalomoni ülalpidamine oma troonile astumisel on parim näide rikkusega ehitatud Jumala lapsele. Ta palub Issandalt sõnatuulelikku südant, et olla Jumala meele pärast. Otse seepärast, et ta eelistas kaduwa maailma waranduse asemel seda, oli Jumalal taht heameel ja võis talle anda rikkust ja au rohkem kui kellegile teisele.

Need usumehed elasid läbi Jeesusest awaldatud põhimõtte: „Aga nõudke esiteks Jumala riiki ja tema õigust, siis seda kõik peab teile pealegi antama.“ (Matt. 6,33). Daawet tundis õiget seisukohta selle maailma waranduste suhtes, kuna ta hüüdis: „Kui wara kosub, siis ärge pange mitte südant senna külge.“ (Eaul 62,11).

Mispärast ei soowita piibel rikkust püüda.

Hästi kogunud Saalomon wastab selle küsimuse järgmiste sõnadega: „Ära võta waewa

näha, et sa rikkaks saaksid: ära kuluta selleks oma tarkust. Lasjed sa oma silmad sinna peale lennata, mis ep ole ühtegi? sest ta teeb tõesti enesele tiivad kui kottas, mis taewa poole lendab (Õps. 23,4,5, Menge). Ühelt poolt peaks kristlasi rikkuse püüdmisest tagasi hoidma selle kadumus, ja teisest küljest paljud kiisatused, mis on ühenduses rikkusega ning wõiwad inimest langusele wiia. Uga kes tahawad rikkaks saada, need langewad kiisatuse ja kõie sisse, mitme rumala ja kahjutegewa himu sisse, need waju-tawad inimese alla hukkamise ja ärarikkumise sisse. (1. Tim. 6,9).

Kas rikkus wõib õnnelikuks teha?

Peaaegu iga inimene soowib omale palju raha, et siis elada rahulist elu, waba hoolest, murest ja tööst ning anduda täiesti õnne maitsmisele. Inimesed waatawad alati wälimuse pääle. „Wälimus petab“, ütleb üks wanasõna, ja see on siin mässew täie õigusega. Mitte hülgaw kuld ei ole see, mis wõib teha inimest tõelikult õnnelikuks, waid üksnes meie Õnnistegija Jeesus Kristus, kes meile wõib anda õiget rõõmu ja meid hoida kõigis elutormides. Sägaw tõde on Salomoni sõnades: „Mõni on, kes ennast rikkaks teeb, ja temal ei ole mingisugust; teine teeb ennast wäseks, ja temal on wara küll.“ (Õp. 13, 7). Statistika teatab, et Ameerikas ühe aasta jooksul 79 miljonääri oma elu wõtsid. Kas wõib seda nimetada õnneks, kui peab magama, oma maapealse elu pärast hirmu tundes, laetud rewolwer padja all? Tabawalt lähed tõeks koguja sõna: „Rikka suur wara ei lasse teda magada.“ (Kog. 5, 11). Kas ei wõi tihti näha, et rikkad inimesed elawad kõige õnnetumal elu? Jeesus, sinu ja minu Õnnistegija, tahab meile anda ainust õiget õnne, mitte ruttu kustawat õletulukest, waid igawest õnne, mis siis täielikuks saab, kui sa oled teda leidnud ja tema sind wiib igawesse koju, sinna, kus ei ole surma ega kurbust, waewa ega pisaraid.

Uu ja lugupidamise läbi, mis inimesele toob rikkus, tunneb ta end üle teiste inimeste tõstetuna; ta wõib enesele seeläbi kõik lubada, temale ei ole midagi kättesaamatu. Tõuab nüüd ta juure lihtne Jumala sõna, siis lammatab seda rikkuse pettus, ohakad südamepõllul. Need ohakad lähewad alati tihedamaks, sest et umbrohi, ehk küll harimata, märksa ruttu kaswab, ning süda on Jumala riigile igawesti kinni, kui mitte ei tule mõni wägew tõuge, mis selle umbrohu wälja kisub. Jeesuse sõnade järele on rikkal raske taewariiki saada, sest et tal rohkem kiisatusi on ning kergemini wõib langeda. Wõimatu ei ole see mitte, waid niipea, kui ta alistub Jumala tahtmisele, päästetakse teda. „Sest teie näete, wennad, oma kutsumist, et ei mitte palju tarku liha poolest, ei mitte palju wägewaid, ei

mitte palju suurtsugu rahwast teie seas ei ole. (1 Kor. 1, 26). Et enamjao rikaste inimeste juures on saanud rikkus ja kõrkus, ehk küll peenendatud kujul, wõib olla kristlikkuse kätte all, nende teisets iseloomuks, siis on neile ewangeli-um, mis ei pea lugu isitust, hirmsaks asjaks.

Tähelepannes seda, et me elame wiimasel ajal, on kahelordselt tarwilik tähele panna Jeesuse hoiatusi, nimelt, warandust koguda taewas, kus seda ei ritu koi ega rooste, s. t. kui õiged Jumala majapidajad meile kättesaldatud warandust, kas see on siis suur wõi wäike, tarwitada Jumala töö edendamiseks. Rohkem kui kunagi enne on mässew hoiatuse kuulutus: „Et kuulge nüüd teie rikkad, nutke ja hulguge kõige oma häda pärast, mis on tulemas teie peale. Teie rikkus on ära mädanenud, ja teie riided on koideest sõõdud. Teie kulla ja hõbeda on rooste rikkunud, ja nende rooste peab teile tunnistuseks olema, ja kõik teie ihu liha ära sõõma kui tuluke; teie olete warandust kogunud wiimsil päiwil. Waata, töötegijate palg, kes teie maad on ära lõiganud, mis teist on kinni peetud, see kissendab, ja lõikajate kissendamised on tulnud wägede Issanda kõrwade ette. Teie olete prassimises ja oma himude järele elanud maa peal; teie olete oma südame toitnud otse kui tapmise päewal. Teie olete hukka mõistnud, teie olete õiglase ära tapnud; tema ei pane teie wastu (Zak. 5, 1—6). „Käsi neid, kes rikkad sessinat-ses maailmas, et nemad ei pea suurelised olema, ega kaduwa rikkuse peale lootma, waid elawa Jumala peale, kes meile kõik rohkesti annab tarwiduseks; et nemad peawad head tegema ja häätegude sees rikkaks saama, heal meelel andma ja teistele jagama. Ja enestele warandust koguma heaks aluseks tulewa peale, et nemad igawese elu wõiksid kätte saada.“ (1. Tim. 6, 17—19).

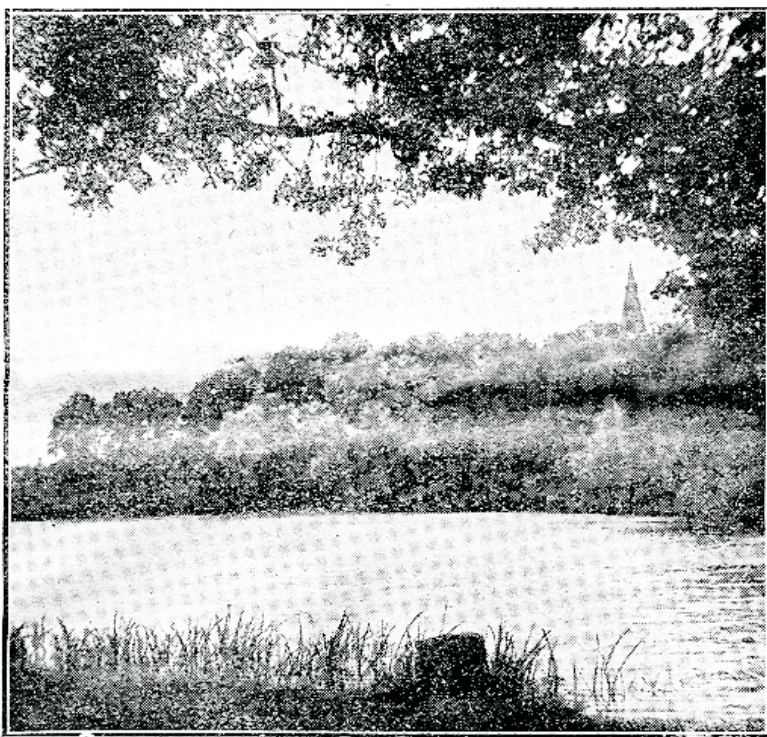
Paljalt tuleb inimene maailma, paljalt lah-kub ta siit; surmas on kõik ühesugused, kuningas ja kerjaja. Kas ei ole siis parem, oma maapealse lühitese eluaja jooksul kättesaldatud waranduse üle walitseda kui hää majapidaja ja rik-kust tarwitada oma kannatawate kaosinimeste hääks? Kuid mitte ainult rikkus ei hoia tagasi Jumala riigist, waid ka sinu wäikene warandus, kui sa seda ülemaks pead, kui Jumala riiki. Jumal tahab, et keegi ei läheks kaduma, ka sina mitte; aga sinu warandus peab taewas olema, ja wõid head teha, ilma et sa peaksid rikas olema, „sest kes nüüd mõistab head teha (olgu rikas wõi waene), ja ei tee seda mitte, sellele on see patuks. (Zak. 4, 17). Ei ole mõõduandew see, millises eluolukorras sa oled wõi millisesse seisustklassi sa kuulud, waid sinu seisukohawõtmisest, mis awalduib igapäewases elu, oleneb ära igawese elu kättesaamine.

Inimlik ja jumalik otsustamine.

„Ara waata mitte ta näo pääle, ega ta juure pikkuse pääle; sest see ei ole midagi mis inimene näeb, sest inimene näeb, mis filma ees, aga Jehoowa näeb, mis südamas“ 1. Sam. 16,1.

Jumalikud ja inimlikud waated ei harmoneeri sagedasti üksteisega, seda pidi isegi too waga mees, Saamuel, aru saama. Ta pidas Isai esimest poega Israeli wabanenuid trooni wäärseks, kuid ehtis selles. Mitte esimene poeg, mitte suur Eliab,

just wastupidi, tarwilikut. Hää tertwis, selge mõistus, tugetw hääil ja hää haridus pole jumalateenistuses kõrwalised asjad. Aga nende tarwitamine on ilma südame wagaduseta, otsekohe ja alandliku meeleta ja lapseliku usuta, asjatu. Usuta on ju wõimatu Jumala meelejärele olla. Seesmine südame inimene on kallis Jumala ees. Et meie, inimesed oleme talduwad wälimuse ja filmanähtawa järele otsustama ja südame seisuforda wähem

Soodus on ilusaim eestuju meie sifemise inimese tujundamisefs.

waid wäike Laawat oli see, selles Jumal tööriista tema püha plaani täidewiimisefs nägi. Muidugi ei olnud esimesefünni õigus põhjusefs, miks Eliab trooni saada ei wõinud. Ka kasti polnud selles takistusefs, sest eks olnud ju Saul kõigest rahwast peawõrra pikem. Hääid loodusanded ei ole sugugi takistusefs Jumala tööle; sest oli ju ka Laawetil wäga palju neid. Mis Eliabi ja ta wendi kõlbmatuts tegi, ei olnud mitte wälised põhjused, waid täielikut seesmisefid puudused. Siin juures peame weel seda toonitama, et wälised häädused pole iialgi Jumala teenistusefs kõlbmatud waid

tähele paneme, siis tekib meile sama kogemus, mis Saamuelillegi: inimliku ja jumaliku otsustamise erine mine.

See erine mine wõib wahel rasteid tagajärgi tuua, sellepärast pangem mõningaid tõsiasju ja näituseid tähele, mis sedasama küsimust selgitada aitawad. Mõtleme Loti waliku pääle. Too mees nägi, mis filma ees oli, nimelt Siidami oru rammusaid rohumaid ja ilusat Soodomat. Aga nende elanikkude jumalafartmatust ei pannud ta tähele. Jumal olets tema walikut teijiti juhtinud, aga ta ei küsinud Jumalalt nõu. Lot on nende

tuhandete näitus, kes omi elukohti maifete waatepunktide järele walitwad ja jääb juures walesti arwestatwad. Ma tuletan Zoosepi wendi meele. Zoosepi unenäguisid wõisid nad pahasti üles ja panid neid kõrkuse arwale. Poisikese südamewagadust ei pannud nad tähele, weel vähem Sumala salajaid mõtteid. Sellepärast wõisid nad nõnda karmilt ja südametunnistufeta talitada. Kui wiilistlaste Kõljat karjapoissi Taawetit lingu ja kepiga oma poole tulema nägi, ei mõelnud ta sugugi selle pääle, et Soraeli Sumal sellesse ifikusse nägematult peitunud oli. Aga see tähelepanematus oligi talle hukatuseks. Ja mida loeme oma Sofanda ja Önnistegija kohta juba prohwet Seesaja ettekuulutuses: „Ta oli kõige halwem meeste seas, ükski ei hoolinud temast.“ See sarnaneb Seesuse kaasinimeste ütelsele ja otustamisele: „Mis hääd wõib Naatfaretist tulla? Ta ehitab rahwast,“ ja palju sarnaseid otustamisi kõlasid tol ajal.

Kui wäga kaugel olid küll need inimlikud otustamised Isa otustamistest. „See on mu armas poeg, sellest mul hää meel on; teda kuulge.“ Ja kui selgesti on Önnistegija ise inimliku otustamise lahutanud tähendamisõnas, kahest paljast, wariseeri ja tolliwõtija kujuk! Esimene oli filma ees kõrk ja ifedige, kuna Sofand temaga ei ole, waid alandliku tolliwõtjaga. Wiimaks weel üks näitus: Laodikea kogudus. See ütles: „Ma olen rikas ja ei waja midagi.“ Sofand aga ütles: „Sa oled waene, pime ja alasti.“ Need wähesed näitused tunnistawad, kuidas mitmesuguste inimlikkude seas, wagad ka mitte wäljajäetud, palju kõlbmata otustamist on, mis Sumala mõtetega kooskõlas ei ole.

Nüüd pangem selle asjaolu põhjust tähele. Sofand seletab ise selle ära, sõnadega: „Inimene näeb, mis filma ees.“ Ta ei wõi seestmist oluforda näha; selle wõime on ta patulanguse tõttu kaotanud. Loodusteatus on meile küll röntfeni kiired annud, mille abil arst peidetud wigu ülesleida wõib, aga südame tõeliku seisuforda ei paljasta nad mitte. Paljud ütlevad end olema häädeks südame tundjaks, kellede hulgas ka mõned enamwähem sinnapoole kaldutwad, kuid enamus on alati effinud. Minuse südametundja on Sumal. Ahele teisele asjaolule peame weel tähelepanu juhtima: Inimene ei tahagi fagedasti diget otust jaada. Ta on walms seestmist kurba seisuforda wäliselt ilufasti ehtima. Mõned ei soowi milgil tingimisel ifemusesse waadata, ta ei julgegi seda, et tõtt näha. Sellepärast hoiab ta end nähtawate maifete asjade poole ja püüab Sumala läbiwaatava filma eest kõrwale põigelda.

Mis on selle asjaolu tagajärg? Ahel wäär-

otustamisel on loomulikult ka wäärjammud tagajärgedeks. Kes ainult wälimuse pääle waatab, jätab seestmise hooletusesse ja sellega tõdeneb kuulus wanafõna: „Alus nägu, paha tegu.“ Kes omi kaasinimesi ainult ilufate filmade, meelditwa wälimuse jah ifegi enam vähem moodfate riiete järele otustab, see argu imestagu, et ta selle inimese suhtes libedaid peitumusi kogema peab. Ja kes ainult Sumalast antud ilu austab, saab ebajumala teenriks, sest ta ei austa Zoajat, waid loodolewust. Sellepärast, pane südant tähele, et see rõõwlikoopaks saanud pole, nii kui Seruusalemma tempel, sellespääle waatamata, et jääb ohwerdati, kümnest makseti ja pühi pühitseti. Narr on see, kes oma hinge wäliste wormide ja waga warju alla surwab. Sellepärast lugege hoollega ja tõsiselt sõnu: „Oh Sumal, katsu mind läbi ja wõta tunda mu mõtted ja waata, kas ma teel asun, mis sind kurwastab ja juhata mind igawese tee pääle.“ Laul 139, 23. 24.

Lõpuks pangem weel mõnda õpetust tähele, mis ülalolewas aines peitub. Kõigepäält olgem tagasihoidlikud omas otustamises. Mõned inimesed, jah ifegi mõnedgi kristlased on wäga fergemeelsed omas otustamises teiste üle. Ja siiski otustawad nad ainult wälimuse järele; seestmist hääduse ehk pahede põhjused jääwad siiski warjatuks. Sofanda sõna: „Urge mõistte kohut“ peaks palju sügawamini meie südamesse kirjutatud olema. Kuid mitte ainult tagasihoidlikult, waid ka ettewaatlikult peame omas otustamises olema. Sagedasti näetwad inimesed ainult festa ja ifu mitte. „Sellepärast katsuge, et teie dieti hästi elate, ei mitte kui rumalad, waid kui targad,“ manitseb apostel eiveeslasi: Kui palju abielusid on sõlmitud, ja wälimuse pääle waadatud! On see siis ime, et need ainult õnnetuks osutuwad? Rahjuks on ka mõnigi kristlik tütar olemas, kes end selles üles ehib, et mõnele noormehel filmi teha — see kõik tajub end kurjasti tagasi. See kõik manitseb meid asjaolule tõsiselt waatama, inimeste kui Sumala ees. Inimesed wõitwad teatud aeg peituda, Sumal aga mitte. Ta waatab sinu südant järele, mitte su ilufaid riideid ega libedaid sõnu. Sellepärast hoiu end otsekohefufeta oleku eest.

Weel ühte: Sumal näeb südamesse; see tööstigu neid, kes oma kaasinimeste mõistmatuse ja wäärrotustamiste all kannatawad. „Aga mina ei pane seda miksiks, et teist minu pääle kohut mõistetakse“ kirjutab Paulus kritiseerijaille korintlastele. Elu Sumalaga teeb meid kaunis tugetawaks inimkriitika nõelapistete wastu. „Sina Sumal näed mind,“ — olgu meie igapäine julgustus, aga ka igapäine enesemanitsus.

W. Meili.

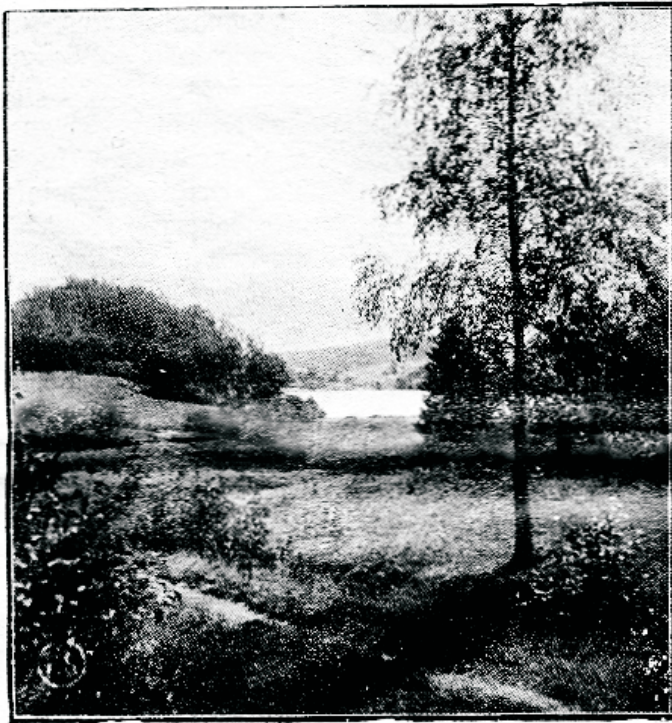

Õige usu mõju.

Inimese kõige intelikum omadus, mis Jumala Waimu kaasabil võib väljaarendatud saada, on usk. Võimet, juurtesse saladustesse tungida ja neid mõista või juuri warandusi kottukuhjata, ei või mõrrelda usu tähtsusega; need jäävad selle warju.

Kui ma siin räägin usust, ei mõtle ma mitte sõna „oma“ peale, millel wast palja waatega tegemist on ning midagi korda ei saada, waid usu all mõistan ma Jumala sõnas ilmutatud töotusteist kinnihakkamist ja tema töotuste täitmise tingimis-

Pilt loodusesse finnitab meie usu Jumalasse.

tele wastamust. Apostel tekitab meile, mida ta mõistab õige usu all: „Aga usk on kindel lootus nende asjade peale, mis weel oodatakse, ja nende asjade märguannine, mis ei nähta.“ Ebr. 11, 1.

Kui elektritehniker on uude ehitusse sisse seadnud elektrivalgustuse, kui ta on korraldanud kõik ühendused ning järginud reegleid, mida peab tundma elektrimehiku wäega ümberkäies, kui ta on sisse keeranud lambid ja wajutab elektrimehiku juhtiwale nupule, siis teab ta juba ette ära, et selle nupule wajutades täitub terve maja valgusega. On aga kusagile kogemata wiga juhtunud, midagi tähelepanemata jäänud või mõni ühendus mitte õieti korraldatud, siis nähaakse seda kohe: siis, kas põlewad korgid läbi või sünnib midagi muud. Sellepärast waatab tark elektritehniker, peale selle kui kõik on korras, terve sisseseade weel kord läbi,

enne kui ta nupule wajutab. Ja kui kõik korras on, siis teab ta, et kõik hästi sünnib; siis on tal usk, kindel lootus nende asjade peale, mis weel oodatakse... Ote nõnda on ka piibliwäga.

Nii peab tutvunema Jumala sõnaga täielikult, et tundma õppida tingimisi ja reegleid, mis on tarwilikud taewalikkude õnnistuste saamiseks. On see kõik sünninud, ja kui meie süda koostöölaskub Jumala nõuetega, siis võidakse Jumala poole juhtitud palwes palwetada, et Tema meid aitaks oma püha waimu wäe läbi; ja kõigewägewan, kes hea meelega aitab, kes meie usupalwet ootab, kuulab meid kindlasti. Kui meie süda on õiges seisukorras, siis on meie palwe (et wõrdluse juure jääda) nupule wajutamine ning püha Waimu läbi valgustatakse meid jumaliku valgusega, kõik patt ja pimedus tõrjutakse wälja ja meie saame Kristuse õiguse Sellepärast ütlemin ma kohe alguses: inimese kõige intelikum omadus, mida võib omada Jumala waimu abil, on usk. Kui süda on õiges wahekorras Jumalaga, siis on see iseeneest mõistetaw, et meie elus awaldub Jumala abi ning meie elust peegel dub wälja Kristuse iseloom. Kristus ütles tähendusriikka sõna: „Kõik võib sünnida sellele, kes ustab.“ Mark. 9, 23.

Abrahamist, usklike isast, kellest mõiksid usulohked palju õppida, kirjutab apostel Paulus: „Ja Jumala töotusest ei mõelnud tema mitte kalliwiidi, uskmata südamega, waid sai wägewaks uskus, ja andis Jumalale au. Ja oli seepeale täiesti julge, et Jumal wägew on seda ka tegema, mis ta on töotanud. Room. 4, 20, 21. Ja meie võime sinna juure ütelda: kui Jumala töotust uskus wastu wõetakse, siis teeb ta seda ka tõeks.

Oh, kes ei tahaks tundma õppida ja läbi elada usku, mille tulemused on jumaliku imed!

Sgale lugejale on nüüd ilma pikema seletuseta selge, et Jumal ei või pooldada usku mingisugustes inimeste poolt ülesseatud kiriku õppelausesse, millega tal midagi tegemist ei ole. Kristuse päewil järgnesid juudid paljuid juhtidest ülesseatud inimõpetusi, kuna nad sealjuures kõrwale jätsid Jumala käsud. Seepärast tekkis teraw wastolu Jeesuse ja Israeli juhtide wahel, nagu meile Matteus teatab oma 15. peatükis. Ta küsis nendelt: „Mispärast teete teiegi Jumala käsusõna wastu oma seadmise pärast?“ „Ja olete nõnda Jumala käsusõna sübjaks teinud oma seadmise pärast.“ Siis jatkab ta edasi: „Teie salalikud, Kesaja on teist hästi prohwetiti wiisil rääkinud ja ütelnud: „seesinane rahwas tuleb minu ligi oma suuga, ja austab mind oma huultega, aga nende süda on kauge minust ära, aga ilmaaegu teenivad nemad mind, et nemad õpetawad õpetusi, mis inimeste käs-

himised on." Võimata on, et Jumal võiks pooldada usku inimeste seadlustesse ja õnnistada südant, kes ei taha midagi teada tema käskudest. Jumalateenistus inimeste käskude järele, oli tolajal ja on ka tänapäev täiesti tühine. Sellega võib küll välja paista kirikus, aga Jumal pöörab ennast sellest ära; ja kõik kirikuteenistus, mis ei ole jumalateenistus, on Issandale hirmus asi. „Ja kui teie oma käed välja lautate, hoian ma oma silmi teie eest varjul; kui teie ka mitu palmet loete, ei kuule ma mitte: teie käed on täis verejüüd ja valskust.

Sõnakuulmisel on usu asjus suur tähendus; ilma selleleta ei või ka oodata palve kuulmist. Apostel Peetrus kaitseb oma usku Juuda rahva juhtide ees, kuna ta Jeesuse ülestõusmisest tunnistades ütles: „Ja meie olme tema tunnistajad neist asjuist, ja püha Waimu ka, keda Jumal on annud neile, kes tema sõna võtavad kuulda.“ Apt. 5, 32. Siin tehakse meile selgeks, et püha Waimu antakse ainult nendele, kes Jumala sõna usus vastu võtavad ja selle järele käivad.

Ka Jumala Poeg ise rääkis sõnakuulmisest, öeldes: „Kui teie mind armastate, siis pidage minu käsusõnad! Ja ma tahan isa paluda, ja tema annab teile ühe teise rõõmustaja, et tema teie juure igavesti jääb: see waimu, keda maailm (uskmatud) ei või vastu võtta, sest ta ei näe teda mitte, ega tunne teda mitte; aga teie tunnete teda, sest tema jääb teie juure, ja peab teie sees olema.“ Joan. 14, 15—17. Nendest sõnadeist paistab, et Jumala Poeg ainult siis tahab meie eest palvetada ja meie hääks tegutseda, kui me otjustame, Jumala käskusi pidada. Mis väärtus oleks aga terwel meie usul ja jumalateenistusel, kui Kristus meie kaüks ei tegutseks ning meid ei aitaks!

Ukkil, sõnakuulmisel inimene kogub kestvalt jumaliku väge ning jõudu, mis tema elust maailma välja woolab. Ewesuse kogudusele ja meile kirjutab apostel Paulus: „Sest teie olete armust õndsaks saanud usu läbi, ja seda ei mitte teie käest; Jumala and on see; ei mitte (oma) tegudest, et ükski ei pea kiitlenu. Sest meie oleme tema tehtud, Kristuse Jeesuse sees loodud hea tegudele, mis pärast Jumal meid on enne valmistanud, et meie nende sees pidime käima.“ Ewes. 2, 8—10.

Kui me tulime Issanda juure uskuma südamega, valmis oleme tegema tema tahtmist, siis andestab Issand meile meie pattud ning annab meile jõudu, tema teedel ja käskudes käia. Seda näitab meile Issand tõlneri juures, kes läks täis kahetsust oma patude pärast, templisse ja seal oma palves armu otsides Issanda poole õhtas. Ta ei lugenud üles omi tühje, häid tegusid, nagu filmakirjalik wariiter, waid lõi purustumult rinnale ja ütles lihidalt: „Oh Jumal, ole mulle patusele armuline!“ Wida saatis korda see lihike, aga tõsine palve? Jeesus ütles: „Mina ütlen teile: see sinane läks alla oma kotta paremini õigeks mõis-

tiud kui teine. Tolle lihikese palwe tulemus oli, et Issand andestas tema wead ja ehitas teda Kristuse õigusega. Kui patune astus ka templisse ja õigena lahkus ta sealt. See mees tundis armu imeööd omas südames ja oli nüüd walmis elama elu, mis Jumalale au walmistas. Kui imelihtne on see, saada Kristuse õigust! Aga et meile seda kallist warandust tuua, maksis see Issandal Jeesusel kõike. Kristus pidi jätma elu (surema), et meid ehitada oma õige eluga. Kui me seda vastu võtame usus, siis seisame me Jumala ees täiesti õigeks mõistetuna.

Kas me peame nüüd kui õiged, jälle patudesse tormama. Jumalale sõnakuulmatud olema ja üle astuma tema käskudest? Kindlasti mitte. Issand tahab anda meile nüüd jõudu, oma püha Waimu väge ja meid õpetada käima tema teedel ja käskudes. Sellepärast ütles juba wanast Jumal, kes sai Kristuse läbi meie isaks, oma lastele: „Sest see on seadus, mis mina Israeli sooga tahan seada pärast neid päemi, ütleb Issand: Ma tahan oma käjud nende meele sisse anda, ja neid nende südamesse kirjutada, ja ma tahan neile Jumalaks olla, ja nemad peawad mulle rahwaks olema.“ Ebr. 8, 10. Kui me nüüd wäikelt seisest lubame Jumalal kirjutada tema pühad seadused, kümme käsku, meie südamesse ja meele, siis ei ole Jumala tahtmine mitte üks paljas eeskiri, mis mõjutab meie peale wäljast poolt, waid tõukejõud seest välja poole, millele me järgime hea meelega. Kergesti pannakse pealesunnituid eeskirjadele vastu, kuid isemistele kalbumustele järgitakse tahtega. Nendest, kes kannawad Jumala käsku südames ja meeles ja oma elu alati nende järele seawad, ütleb siin Issand ise: „Mina tahan nende Jumal olla ja nemad peawad mulle rahwaks olema.“

Sarnase tunnistuse annab Jumal ka oma wiimaseil kogudusest, keda ta on välja toonud uskmatust, ja patusest maailmast ja keda ta ette walmistab Jeesuse Kristuse peatsiks ilmuniseks. Sellest kogudusest öeldakse: „Siin on pühade kannatus: siin on need, kes Jumala käsusõnu ja Jeesuse usku peawad.“ Nm. 14, 12. Õige usu tulemus on ümbermuudetud iseloom: „pühade kannatus“, ja elu, mis kõigis asjus oma teed Jumala eeskirjade järele walib: „Kes Jumala käsusõnu peawad“. Lihidalt öeldes: usu wili on pühitsetud iseloom. Wiimaseaja Jumala kogudus peab kõik kümme käsku, mitte üheksa, — ta pühitseb Issanda hingamispäewa just ta sõna järele, sest ka see on tarwilik kõigewägewama õnnistusest osasaamiseks.

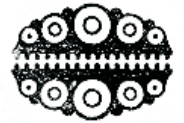
Wõiks iga lugeja hoolega murida Jumala sõna, tundma õppida kõigewägewama töotuste tingimusi ja tõelikust, puhtas usus vastu võtta südamesse lõpmata õnnistuse jõgesid, mis muudawad ümber terve inimese ja teda ette walmistawad uuel maal Jumala läheduses elamiseks.

„Otsige, siis leiate!“

Matt. 7, 7.

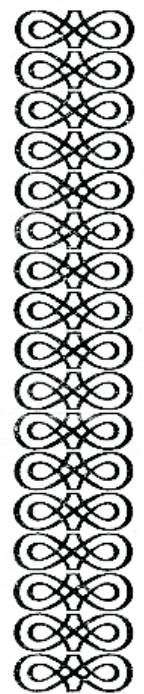
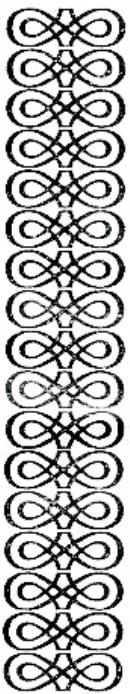

Asetame end mõttes suurde piltide kogusse. Keegi kunstnik otsib jääl rahutult üht kõrgewäär-
tuslist maali, peatudes nende ees, ja neid terawalt
silmitsedes. Rahtluse kõige kõrgemal tipul tun-
gib hele päikesekiir läbi tumeda pilwete samm-
saali, tabades üht seinale asetatud maali. Noo-
remehe pilt järgis walguse helki, jäädes küttes-
tatult päikese kiirtes särawat maali waatlema.
Viimaks pilti süwenemust, muutub ta imestus

Me inimesed oleme kui kaasotsijad, nende teenistu-
ses. Keda me neist kahest teenime, nõnda juhtub ka
me otsimisjuun, wiis ja komme ning lõputulemus.

Esimene päälit on Zooja — Kristus. See
inimese poeg ja kuningate kuningas, kes on tul-
nud otsima ja päästma ärakadunuid!

Teine neist päälituisest on saatan, „sellesinatse
maailma würst.“ — „Olge kasinad, walwake, sest te
waenlane, kurat, käib ümber, kui mõiraja lõukoer“.

Zaewatehade jalapürane käib awaldab jaladuslist mõju ja äratad
autartiist tunnet looduse wastu.

piirita rõõmuks, lastes oma rinnust kõlada taseft
hüüet: „Ma olen teda otsinud ja leidnud. Ma
tahan ta eeskujule järgida. Maal, mida ta ot-
sides leidnud, oli werepisarais, kibuwitsakrooniga
Onnistegija.

Kõik wäärtuslik tahab otsimist, püüdmist,
töötamist ja taotlemist. Kes elus hääd kohta
soowib omandada, peab sellepärast waewa nä-
gema; kes tahab aule ja lugupidamisele jõuda,
see peab otsima. Kui tahetakse Zeesust leida,
peab otsima. Targad hommikumaalt ei oleks
teda kunagi näinud, kui nad oleks lodumaale
jäänud, aga nad läksid wälja ja ei kartnud ras-
kusi, kulu, ega aega, et leida juutide kuningat.

Terwes ilmaruumis on kaks otsijate päälit.

Nende kahe juhi teenistuses olew inimsugu
jaguneb jällegi kahte ossa. Ühed neist on würst
saatan'a alamad, ehk maailma lapsed, kes ot-
sivad maifest kasu. Ülejäänud rahwakklassi nime-
tab Zooja oma lasteks, kellede elupüüded leia-
wad wastutaja igawikus.

Mida otsitakse maailmas? Apostel, keda
Zeesus armastas, kirjutab meile: „Urge armas-
tage mitte maailma; kui keegi maailma armas-
tab, siis Ija armastus ei ole mitte tema sees.
Sest kõik, mis maailmas on: lihahimu, silma-
himu ja eluõrkus, ei ole mitte Ifast, waid maa-
ilmast. Ja maailm läheb hukka oma himuga;
aga, kes Jumala tahtmist teeb, see jääb igawesti“.

Egoism (enesearmastus), liiakasuwõtmine,

pillamise- ja lõbuhimu on kõitjal maailmas. Iga ühtki püüab ainult oma tulu, iseene pääle mõeldes. Ja, et seda teostada, tihti peavad selle eest tuhanded ja isegi miljonid oma elu ohverdama. Selleks mõib meile Ulex. Suur näiteks teenida. Ta püüdis ainult enese „mina“ oma tegewuses ülistada. Kui ta 32 aast. wanaaks sai, oli ta juba tolleaegne maailma walitseja. Kuid enesearmastus ei toonud õnne. Ta suri joomarina joomatõppe.

Otsikui uss wingerdab sipelga pesas, nõnda waewleb tänapäewa inimõlw oma himudes, ning lõpuks saab oma ihadest, kui sipelgajst ära sõõdud, ainult walget luutere järele jättes.

Nagu nägime otsib maailm rikkust, wara, au ja kuulsust, aga Jumala lapsed nõuawad esite Jumalariiki ja ta õigust, ning kõit muu antakse neile kingitusena päälegi.

Otsijad inimesed! Maateha, mille pääl me elame, ei tunne piire ega takistusi; ta pakub kodu tuhandetele inimestele. Kõit sinna sisse soowijad on südamest terwitatud külalised. Sääli leiawad ruumi orjad ja walitsejad — kuningad, nõrgad ja tugewad jõumehed, lihtjad, ja haritlased.

Otsijail inimestel tuleb arwestada kahe woolluga, millisesse keerusse mõime sattuda. Need woollud on kuri ja hääd. Saalomon palus Jumalalt südant, mis mõistaks kurja häädst lahutada. Kui usaldad end „kurja woogesse“, kannab ta sind wiimaks kosele, kus wool nii tugew, et end enam päästa ei jõua; ja langed oma waba waliku ohwrina surmawasse kuristikk.

Kuid paneme tähele, mida on minewiku jumalamehed otsinud. Waatleme Mooset. Ta ei otsinud mitte oma kasu, waid püüdis Jumalat ja ta rahwast teenida. Ta walis wiimasega 40 aastat kõrbes matkata, selle asemel, et Egiptuses Waraoks olla, omale au ning hääd mugaawat elu kindlustades.

Ta sarnane on ristija Johannes, kes oleks mõinud Israelis suure kõnemehena esineda, kuid armastuse sunnil walis ta „hüüdja häälena“ kõrbes, Kristusele teed ette walmistada. Ei ole kerge Jumala teenrina inimesi patu porist otsida ning teid nende päästmiseks leida. Kuid olles hingestatud misjoni waimust, unustame kõit raskused, nähes ainult „ärakadunud poegi ja tütreid“, kes otsijaid ootawad.

Mida peaksite otsima? „Otsige hääd, aga mitte kurja“, ütleb meile prohwet Amos. Kuid, mis on see hääd, mida soowitakse nii wäga otsida. Jumalast õpetatud Saalomon käseb rikkust otsida, kui kulda ja hõbedat, ning mõistust — tundmist, kui ärapeidetud warandusi.

Kristus maapääl wiibides õpetas millistel teil mõime me hääd leida endi ligemise juures.

Otsimine ja leidmine on meile parimad sõbrad, kui me nende iseloomi tunneme. Wiimase sõprus saab meile ainult siis osaks, kui me esimest ei põlga. Lapsed tahawad kõit, mida teiste juures näewad, aga üks tõsine otsija on rahulil ja muretseb ise, mida ta tarwitab. Otsija peab olema aus, töökas ja leidlik, kes ka kaitses ja hindab oma ligemist. Ta ei saa iialgi mõidetud oma sihi saawutamisel, ta on isand iseenele kui ka olukordade üle.

Otsijal peawad olema tingimata awatud meeled, eriti hästi taltsutatud keel.

Kui tahad otsimises õnne leida, siis ära unusta oma kaaslasti õnnelikust tegemast, sest see ongi kõige õnne alus.

Ewangeliumis antakse meile nõu ärimehelist „häid pärleid“ otsida. Kalleid pärleid otsija ärimees ei raatsinud kodu käsi rüppes hoides tugitoolil mugawust nautida, kuni pärlipakkujad ta läwele ilmussid. Carl ja õige ärimees „otsib“ kaupa; ta awaldab wikkust kauba wäärtuse järele pärides, teades, et ta waew mitmekordse kasuga tagasi tuleb. Omades kindlat kawa ja selget sihti silme ees, otsib ta ainult häid, mitte halbu, hinnatuid pärleid. Ainult kõlgaspääd koguwad kalli ehk prügi, katsudes pettusega omale kasu mõita. Kuid kasu asemel ilmub pea kahju, sest ülekohus ei püüsi kotis ja rumalal ei kaswa iial nii palju sulgi selga, et lennata mõib, ütleb Gesti wanaõna.

Jumalikud asjad on ka otsitawad, nagu pärlid. Me püüdmise olgu, et nad ka omanduseks saaksid. Jumalariigi nõudja lendab nagu mesilane ühe lille päält teise pääle, korjates wäsimatult waimulikku wara, wäga hästi teades, et mesi iseeneest mesipuuks ei lähe. Ka pärlid ei usu iseeneest randa, waid neid peab mere sügawusest wälja otsitama. Armas lugeja! Otsid sina Jumalariigi häid pärleid?

„Otsige, siis leiate!“ — Kes Jumalat tõesti otsib, see leiab teda. Sa mõid ta ilmutamist näha igas loodud esemes, piiblis kui ka oma südametunnistuses ja elukogemustes. Otsi ainult, su tahõ saab tasutud. Püüad sa armuline, helde, halastaja ja kannatlik olla; keegi ei jõua sind teelda, kui sa aga ise oma südant kõwaks ja karedaks ei tee. Tahad sa alati õiglaselt tõtt kõneleda, siis mõib ainult surm sinu suu sulgeda, mitte inimene. Otsi aga häid pärleid, ja leiad neid. Kui nad ka weel mitte esimese järgu, mõib olla ka mitte teise ehk kolmanda järgu pärlid ei ole, kuid oma jagu hääd saawad nad siiski olema, kui sa tõsiselt, järelejätmatult otsid.

Armas lugeja! On sul kallis pärl juba ostetud? Kuule ja õpi mõistlikult ärimehest ewangeliumis edasi, mis sul weel teha tuleb.

C. Rosenberg.

Sul on igawese elu sõnad . . .

„Siis kostis temale Siimon Peetrus: Issand kelle juure peame meie minema? Sul on igawese elu sõnad.“

Joh. 6,68.

On olnud suuruski, kes mõtsid uhked olla hea nime ja kuulsuse pärast, mis neile osaks saanud nende eelkäijate, õpetajate, nimega. Hea eeskujuline elu ja mõtteviiside walitus on rakendanud inimest tulusale tööle ja tagajärg on see, et neist on sõrsumad kõrgemad kodanikud, wäljawalitud rahwaste peres, kes kõlbawad omakorda õpetajaks ja kaswatajaks. Nad on teeninud austust tulewastelt põlwedelt. Neile püstitatakse kustumatuks tänuks mälestusambaid, wõidu-raidkujusid, asutatakse mälestuste jäädwustamiseks ühinguid ja luuakse hulk nimelisi wäärtuslisi teoseid.

Juba kaugest minewikust paistab heledamaid tähti. Wana aja õpetlane Plato õppis oma suurisugused waimuannid mõlletargalt Sokratest. Aleksander Suur oli kuulsa õpetlase Arisototelese õpilane, kes teda õpetas igatpidi silmaringi laiendamata ja waimustas teda rahwusmuinaswara, kangelaste ja nende wägitegude eestujul oma rahwa kangelaseks saamise kawatšuses.

Suurima wariseerliku kaswataja käsüõpetaja, Kamalieli, koolis kaswatati Saulus ja ta omas kõrge rahwuslase ametkoha ja suure lugupidamise. Aga weel suuremat, kui ta oleks fordova saanud rahwuslikeks õhutusel, tegi ta hiljem tundes Ülemat Õpetajat, ristikoguduse alustamiseks ja uue nimega ristiusu ajajärgule eestujuks saamisega.

Weel ei ole inimkond ühemeelselt ühe suurima õpetaja tundmiseni jõudnud. Inimkond tunnustab weel üht kui teist kaugema minewiku õpetlast oma mõtte algatajaks, ühe kui teise põhimõtte absoluutseks (täieliseks) tõeks.

Misuguse weene aga wõime meie, kristlased, awaldada ristiusu õpetaja suhtes? Mõiks õpetus tema nimest ja õpetusest weel praegu meie inimkohaft seisukohta tõsta?

Kas oli Kristus suurim inimsoo kaswataja ja õpetaja, suurem kui Sokrates, Plato, Aristoteles, Saratustra, Buddha j. t. . . ?

Iga õpetaja, peab ütleva, awaldab küll omaft seisukohtaft head, tähtsat ja pooldamise wäärilist mõtet. Ometi on õpetused suhtelised

ajale ja olukorrale. Üksikasjaline sõrdlus nimeatute ja teiste õpetusest annab sarnase lõppotsuse: Paganlik ilmawaade on jumalust otsiw looduse ja iseenda tundmisest; Israeli rahwa ilmatunne mõistab wahet teha looduse ja Zooja wahel ja see awaldub suurema ilmutuse awalduse ootuses; kuna ristiusk on päris leitud ja ilmutatud ilmatundmine.

On aeg jõuda kindlamale otsusele, et Jeesus Kristus on olnud suurim ja jumalik õpetaja. Eeskujuline tema õpetusest ja selle tagajärjed räägikwad selget keelt. Meie puudutame juba Pauluse isikut ristiusu tagajärgede kohaselt. Peatšime küll mõistma, et ta on oma oša siin maa peal õieti walunud selle õpetaja walitus. Peame nimetama tõotawaks paremuseks maailmale apostlite elu ja tööd, algristikogudust ja hiljem lugematud armud siin kui jään kuni tänapäewani, kes ristiusu mõjul häädeks inimesteks ja ümbruskonnale kauniks eeskujuks saanud.

Meil tuleb ristiusu paremuseks see waim, see tagasihoidlik ja tõsine eluviis, mis elus igal ajal kõige paremat tagajärgedena lubab. Ei ole paremaid kaswatuslisi põhimõtteid, ei ole ka mingi teises olukorras jeda jõudu, mis aitab inimesele omada nii kasulikke woorusi. Kristus on elaw õpetuses ja eestujus. . .

Palju ilusaid mõtteid, mis loob maailm, ei ole temaga sõrvelda. Need on mõttemõlgutused, mis üksikule isisuguseks nautimiseks wastu wõetawad.

Nende üksikute, wäiklaste mõtete üleswõtjad on saanud ka suurte rahwaste mõtte kandjaks. Me nimetame näitaks bramanismi, buddismi. Inimese waimuõudu mõiste on siin mäsitud müstilise, nõiduslike warju, osalt hirmu pärast ja teiselt on mängus egoistlik (ennast ülendam) element, kus esineb ühe isiku maksus ja teise alawäärtus. Ülendatud preestri seisus on omile kaasnimisele õigusega elukibeduseks.

Mis hoidis tagasi ristiusu paremuslik mõju lestajal? Kiriklik organisatsioon oli mitte ristiusu mõtte järgi, waid mingisugune wõõra egoistlike arusaamiste ja huwide mõju all. Nõnda tuleb jeda ülekohtu ristiusu ajajärgus ristiusu õpetaja puhta ewangeeliumi puudumise ehk õigeminini sõrwaleheitmise arwele kirjutada.

Plato eetikas (õõblus-õpetuses) on palju loogilisi ilusaid mõtteid, mis aga tegelikult elus

läbiwiiia lubamatud. See rõõwits wiimase, mis on ilus ja wäärtuslik nii perekondlises kui ühis-
kondlises elus. Neid idealiseeritakse moodsel
ajal. Wenemaa sotsialism tõlgitseb neid tege-
lisku ellu. . .

Soetletud põhjusil tunnistame Jeesust Kris-
tust Ülemaks Õpetajaks.

Üle tuhande miljoni inimese nimetawad end
selle Õpetaja nime järgi — kristlasteks. Keegi
ei tohiks mõistusega järelekaaludes salata, et
temas seisab see wäärtuslik ja positiivne osa
tänapäewa maailmale ja temata langeks tšiwili-
satsioon. Temas ja tema ümber on loonud
ammust ajast kõik, mis on ilus ja wäärtuslik.

Jeesuse õpetused on kasulikud inimesoo üld-
huwides, esijoones juba siin ajalikus elus. See
elu kasvatab inimest arusaama jumalikuist täiu-
sest. Inimese eluwiihid saawad juhitud tõe wal-
gusest, igawese elu sõnadeist ja loomulik, et selle
inimese kasulikkus ümbruskonnale ja lugupidam-
ine tõuseb.

Tema nimi ehib inimest nüüd ja igawesti. . .

Ometi laiemad ringkonnad näiwad selles ilu-
sas eeskujus liig ükskõiksed olema, nagu ei oleks
see nende asi, nende huwi, nende õnn. Need
mõtted ei ole pühendatud, kõrgemad mõtted,
waid elundüete ebahindamine. Meie, kristlased
ülema Õpetaja õpilastena, awaldame kahjutun-
net selles.

Ja siinkohal tahan ma weel mõnda üfsit-
asja nimetada, mis kahtlult tekitab selle Õpe-
taja õpetuse ülimaks tunnistamises — mispärast
walitseb inimkonna mõtteilmas ometi nii suur
segadus? Siin on wäikeisi rebaseid, kes wiina-
mäe ilusat, lopsakat rohku tallawad, wiinamäge
kohati inetuks teewad ja paljaks söowad.

Armastuse, halastuse, õigluse teostamine siin
ilmas nõuab suurt enese ärasalgamist, suurt
ohwert. Selle kasu jõuab hinnata ainult idea-
alne inimene, kõrgema ilmaga suhtuw kodanik,
kellele eluülespidamise tarbed kõrwaliseks asjaks.
Teine kiht inimesi aga mõtlewad ja tegutsewad
ainult maisetes huwides.

Mis oleks siis inimese kohane huwiala? Me
nimetame ideaalset inimest inimlikus keeles hääks
inimeseks. Ta on lahke. Temaga on mõnu
rääkida. Ta kõne on mõistlik, ta ülalpidamine
eeskujulik. Ta hindab sind, leiab sinugi isikust
wäärtusi. Me tuleme otsusele, et ta on haritud
inimene. Ja tõepoolest teda huwitab palju. Ta
ei arwesta oma tõekspidamisega, sest ta tunneb
tõsiasju. Ta kaalub järele iga mõtte ja teo
kasulikkuse ja talitab selle järgi. Suhtumusi
otsida on talle mõttetud. Ta ei sa ükskõikne olla
selles, mis on hää ja ilus. Ta ei ole nende
wäiklaste mõttetega nõus, et kõik elu nähtused

ja suhtumised piirduda selle maisse ilmaga. Ta
jumal ei ole kõht. Ta huwi on minewik, jõuda
teadmistega minewiku walgusse, erapooletult
waadelda elu ja leida ehtsaid tõdesid. Tema
teaduslik programm on, leida kõigewägewamat,
pühendatuile ilmutatud Jumalat. Ta tunnistab
Jumala-Poja esimest tulekut ja tema teise tule-
kuga äravalunastamise plaani teostamist. Ma
eelistan siin moodsat teadlast, algkristlast.

Algkristiuse ilmawaade awaldab teaduslike
ilmawaate, kuna maiselt mõtlejad, ülemat Õpe-
tajat mitte eeskujuks wõttes, tõe walekäitudest
otsides ennaist elutiidimuseni läbikulutawad. Neil
on wastupidine julgus, tõe salata, surnuks wai-
kida.

Inimene püüab tõewalguse eest omi filmi
peita ja seda suurema andumusega ta kaldub
alamatele maisetele eluwäljendusile: ükskõik-
susele, toorusele, omakajupüüdele, kirglikusele, lubama-
tustele. Neile ei ole midagi püha. Neil puu-
dub mõiste eeskujust, ideaalst. Nad ei ole nii
kõrgel, et wõiksid sinugi mõtte pühadusi hinnata
ja kui sul midagi tõe kaitseks ütelda on, siis
sõimawad nad sul suu ja filmad täis — omast
mõistmatusest, arusaamatusest. . .

Selle eluawalduse äärmused on need reba-
sed, mis ilusat wiinamäge on tallanud ja weelgi
tallawad. Sarnased mõtted sünnitawad kahju
juba patulangemisest saadik. Sellepärast on ini-
mesele tarwilik tunnistada head eeskujut.

On arusaadaw, et maiselt mõtlejate inimeste
filmis kustub Kristuse ülem eeskujut ja pühadus.
See asjaolu ešines juba algkoguduse esimesil päe-
wil, kui Jeesus ešines elawa kõnemehena ja
ennenagemata heategijana. Rahwast woolas
murruna teda kuulama. Ometi rahwas ei last-
nud end kaswatada. Peale suurte imetegude on
ta awalik ja awaldab rahwa mõtte: „Teie otsite
mind ei mitte seepärast, et teie olete imetähti
näinud, waid et teie neist leiwust olete sõõnuks
saanud ja et teie kõht täis on.“

Nüüd sai Jeesuse eeskujut pahanduseks. Kar-
juti wahela, arwustati ešifade paremusi ja Õpe-
taja madalast seisusest jurguwõsa. Paljudele oli
see kõne walus (kõwa) ja jätsid teda sel tunnil
maha. Aga Peetrus wastas omast teadmisest
kõsimusele: „Isand, kelle juure peame siis
minema, Sul on igawese elu sõnad?“

Me leiame, ilmas on palju Kristuse õpilaste
nimetandjaid aga wahela tõsiheid õpilasi; selle-
pärast on ilmas palju elu aga wahela edu, wahela
õnnelikku elu. Olgu, kui see neile nii meeldib,
aga meie ei pea mõtlemagi nendega kaasa sam-
muda. On paremat eeskujut. . .

Isand, Sul on igawese elu sõnad!

Harald Pilt.

Elu elu eest.

Ühes suures linnas elasid kats wenda. Noorem elas patu elu; hommitust hilja õni jõi ning prassis ta kahtlases seltskonnas. Wanem aga oli aus, tagasihoidlik ning jumalale pühendunud. Ta töötas wäsimatult hoidis igasugusest kõlwatusest eemale ning sääluures kannatas palju südame piina noorema wenna kõlwatuma elu pärast. Tihtilugu palus ta pisarfilmil oma wenda end parandada, aga need palwed ning manitsused olid tuulde wisatud. Igapäew kordus seesama: noorem pidutses hilise õni, kuna wanem wend teda kannatlikult oostas ning ta eest palwetas.

Kord kehtöö pauku kuulis ta ägedat koputamist uksele. Kohe tõttas ta awama. Tuppas astus noorem wend, kahwatu, ehmunud ning weriste riietega. „Päästa mind, peida mind“, palus ta: „mind aetakse taga, ma tapjin ühe inimese. Waata mu riided on werised, see on tema veri.“ — „Kuhu peita sind, et ei leitaks?“ Wanem, kaua mõtlemata, kiskus wennalt werised riided ümbert ning riietus ise nendesse, aga oma puhtad andis ta wennale; siis lükkas teda, peaaegu mõistusetu, järgmisesse tuppa ning lukustas ukse. Ei möödunud minutidki, kui jälle koputati ning tuppas astusid politseiametnikud. „Me arwajame kohe juba, et siin peitub kurjategija“, ütles üks nendest, „see elamu oli meil juba ammu wabawel all“. Ta läts wanema wenna juure, waatas teda terawalt, siis riiete peale ja küsis: „Oled sina mõrtufukas?“ — Waitus. „Mis siin enam küsida, kui kõik riided werised“, ütles teine ametnik kannatamatult: „seome ta ning wiime ära“. Ta käed seoti ning ametnikud lahkusid arwatama kurjategijaga. Jõudes wanglani jäeti teda kuni hommikuni niiskesse ning külma lambri. Selles ajas ei rääkinud ta ühtki sõna. Järgmisel hommikul wiidi ülekuulamisele, aga kõikide küsimuste peale ei annud ta ühtki wastust, waid kordas ainult üht: „Ma tean, et selle teo eest pean surema ning mida rutem seda parem“. Mõni päew hiljem wiidi ta kohtu ette; kohtunikud, waadeldes weriga määrdinuid riideid, ütlesid: „Siin ei ole tunnustajaid tarwis, asi on selge. — On sul kaitsjat?“ küsivad nad kohtualuselt. — „Ei ole“, oli wastus. „Tahad sa oma kaitsjeks midagi ütelda?“ — „Ei soowi“, wastas arwataw kurjategija kindla otsustawa häälega ning langetas pea, nagu kartes, et ta silmad wastu tema kahtmist ta süütust ei tõendaks. Mõõdus weel mõni aeg, lõpuks kirjutati surmatsusele alla. Säääl maal oli ses suhtes wali lord maksaw.

Jõudis päew, mil otsus pidi täide wiidama, ja säääl awaldas ta oma wiimast soowi. „Lubage täita surmamõistetud wiimast palwet: andke

mulle paberit, sulge ja tinti, et kirjutada kirja, ja kirja lakk, et seda pitseerida, ning tõolage mulle Jumala juures, et minu kiri saadetakse pääle minu surma mu noorema wennale. Olge julged, et selle taga ei peitu mingisugust kurja katset, ma ei hakka waletama oma elu wiimasel tunnil“. Terwe ta hing oli selle palwe juures, ta oli nii waitne, nii tasane, kuna filmis põles iseäraline, selge, mitte maapealne tuli. Ta palwe täideti. Wangla ülem tõi ise tarwiliku ning lubas täita surmamõistetud palwe. Ohtul sisseastudes surmamõistetud lambri, ulatati waitselfinnine kiri. Mõõdus unetu õõ, õõ täis rahutust ning kannatusi mõnele, aga täiesti rahulik surmamõistetule — wanemale wennale, kes alandades põlwili seisus nagu igawiku läwel.

Jõudis hommik; inimesed ruttasid oma toimetustele, aga teda wiidi hukkamisohale. Mõõdus weel tund ning kõik oli lõpetatud. Mõne aja pärast koputas kirjatooja kahe wenna elamu uksele. Inimene, kahwatu ning rahutu näoga mõttis kirja wastu, kaua waatles mõttetult ümbritu ning lõpuks awas. Uwas ümbritu, luges; südantlõhestaw hüüd tungis ta rinnust. Ta jooksis wälja, siis tagasi tuppas ning uuesti wälja nagu hullumeelne. Ta hoigas ja warises. Mis oli siis kirjas? Mitte palju: ainult mõned read: „Homme suren ma sinu eest, sinu riietes, aga sina, minu riietes, ela diglaselt ja puhtalt minu mälestuseks.“ „Suren sinu eest“, need sõnad mõjusid rabawalt ning tungisid ta hangunud ning kiwistanud südame põhja. Nüüd ärtas ta magaw ning kiwistanud süda. „Suren sinu eest“, wõib olla weel ei ole surnud? Ta jooksis wenda päästma, jõudes wanglani, kuid säääl ei lastud teda sisse. Ta palus ning nõudis kuni juhataja ülewaataja juure. „Suren sinu eest“, need sõnad wapustasid ka ülewaatajat. Tal tuli meele surmamõistetud kindel palwe, tema kindel waade ning rahulik ülalpidamine. Kohe wiis selle kirja kohtunikule. Noorem wend tunnistas siin kõik: kuidas ta elas, omast kuritööst, omast kartusest njng waitimisest. „Karistage mind, lubage mulle ka surra“, palus ta lõpuks kaeblikult. Uga see oli hilja, otsus oli täide wiidud.

Uga wanema wenna wabatahtlik ohwer ei olnud asjata. Jõudes kodu tagasi hüüdis noorema wenna murtud süda Jumala järele ning walas kõik oma kurbuse ja kahetjuse tema jalge ette. „Isand“, palus ta pisarfilmil; „Sa ei lastnud mind surra, waid teine pidi surema minu pattude pärast, aita nüüd mind patule ära surra, anna mulle jõudu diglaselt landa selle riideid, kes minu eest suri“.

Sellest ajast muutus ta täielikult. Ta oli

kui wõõras endises seltskonnas. Mõõdunud elust ei jäänud midagi järele, pääle wanema wenna mälestuse. Alguses katsusid sõbrad teda tagasi wiia endisesse ellu, aga need katsed jäid kõik tagajärjetuks. „Selles riietuses, mis minu wend kandis, ei wõi ma teiega kaasa tulla ega seda teha“, oli ta alatine wastus. Ta edaspidine elu oli walguseks ning õnnistuseks kaas-inimestele.

Zugupeetud lugeja, on sul juhust olnud tõsiaselt mõelda Päästja surmast, sellest, kuidas Ta armastas, kuidas ta armastusest aetud kannatas, andes oma elu meie elu eest. Pane tähele Tema

õna ja üttele: Kas see ei ole Issanda kiri ja kas ei räägi see kiri sinule, et Tema sinu riides, kaetud sinu pattudega, suri sinu eest, et sina riidetatud Tema aulistesse riidesse wõiks elada õiglaselt ja puhtalt tema auks. Kristus suri meie eest, et meie mitte enese jaoks ei elaks, waid meie eest surnud ja ülestõnnumud Jeesuse jaoks. „Waadake, mis suguse armastuse Issa meile on annud, et meid peab Jumala lasteks hüütama; seepärast ei tunne maailm meid mitte, sest ta ei tunne teda“. 1 Joh. 3, 1.

Wene keelest wabalt

Fr. Stetschus.

Jumaloo kõrgeim eestuj.

Tema sarnased“.

„Mu armjad, meie oleme nüüd Jumala lapsed ja ei ole veel mitte awalikuks saanud, mis meie saame olema; aga meie teame, kui ta saab awalikuks, et meie tema sarnased peame olema, sest meie saame teda näha, nõnda kui tema on.“ 1. Joan. 3, 2.

Rahjud ütlevad, et nad Jumala lapsed on, aga wähesed on seda tõelikult. Joannes wõis kindlasti öelda: „Meie teame, et meie Jumalast oleme.“ Beatiik 5, 19. Alles ise Kristuse ja tema õpetuste nägija ja kuulja wõis ta öelda: „Mis meie oleme kuulnud, mis meie oleme näinud oma silmaga,“ seda kuulutame meie teile. Joannes ei pühendanud oma üteldu mitte oletustele ega kuulujuttudele. Tema ise oli olnud jüngrite seas, kui Jumal kõigile apostlitele andes andis. Ka tema oli saanud osa pühast waimust, kui Jeesus ütles: „Wõtte püha Waimu!“ Joan. 20, 22. See Waim andis Joannesele, kui ta teistele jüngritele tunnistust, et ta Jumala laps oli.

See teadmine oligi aluseks, millele Joannes toetas, kui ta neid õnu rääkis. Et ta selle üle ei kahelnud, seda näitavad tema sõnad: „... aga meie teame kui ta saab awalikuks saanud, et meie tema sarnased peame olema.“

Misjuguine teadmine ja lootus! Kes küll ei tahaks seda lootust omada!

Küsimine, kas see üldse võimalik on? Jal Selles on kõik ettevalmistused tehtud. Et tulnud Jumala Boeg jelleks maailma ja saanud meie sarnaseks, et meie tema sarnasteks saaksime. Jeesus wõttis selleks sulasepõlwe enda pääle, et meid ülendada; ta sai waeseks, et meid rikkaks teha; teda kiusati seepärast, et ta meile wõiks abiks olla; ta suri selleks, et me wõiksime elada. „Sellespärast pidi ta kõigis wendade sarnaseks saama.“ Ebr. 2, 17.

Nüüd oleks järgmine küsimine: Kuidas wõime me tema sarnasteks saada? Jumal ütleb: „Ma tahan sind enesele kihlata igaweseks ajaks.“

Waata algus 39. lht.

Djea. 2, 19. Kristus kirjeldab oma kogudust niisugusena, kellel ei ole „ei wiga ega kortsu, ega muud sellesarnast, waid et ta pidi olema püha ja laitmatu.“ Ew. 5, 27.

Ta on oma werega enda koguduse omandanud, oma werega teda puhtaks pesnud pattudest ja teda preestriks teinud. Peigmees ise on wigata ja nõnda on ka pruut täielik; Kristus on püha, samuti ka tema kogudus; tema on süütu, nõnda ei mõisteta ka neid huffa, kes Jeesuse Kristuse sees on.“ Room. 8, 1.

Alles „tema ihu liikmed, oleme tema lihast ja tema luust.“ Ew. 5, 30. Seepärast wõime ka tema sarnased olla. Et Kristuse ja tema koguduse wahelkonda mõista, jelleks annab Paulus meile selged wõrdlused tegelikust elust. Word wõrdleb ta seda ühendust abieluga, kord pea ja ihu liikmetega. „... ja need kaks peawad olema üks liha. Seejnanne jalaja asi on juur; aga ma räägin Kristustest ja kogudusest.“ Ew. 5, 32. Kas wõib veel lähemat ühendust olla, kui abielu? Ja ühendus pea ja keha wahel! Kumbagi üksteiest lahutada, tähendab elukatkestamist — surma. Ja kui täielik on kooskõla normaal inimese pea ja liigete wahel? Ümestamise wäärt on, kuidas pea ja liikmed on ergulawa kaudu ühendatud. Peaajus ajub kogu inimese liikmete juhtimise keskpunkt. Kõnstatud isik ei tunne operatjiooni ajal wähematki walu, sest tema ergud, mis tundelikult edasi annawad, on tuimestatud. Inimese tahtmise järele liigutawad end tema käed ja jalad. Mõeldud, tahtud, tehtud. Nõnda on meil teod me mõtete jaadus ja tahte järeltus. Wida tugewam me tahtejõud, seda energilisemalt pingutame end tööle, mille mõjul mõnikord päris wõimatamad asjad võimalikuks saawad. Kui nüüd Kristus meie pea on, siis oleme me tema liikmed. Meie tahtmine on siis tema oma alla alandatud; meie elu ja teod on tema wäe läbi mõjutatud. Alles wiinapuoksad, mis tüwist mahla saawad, kanname siis wilja, millel jumalik algus on.

Ema märgitud piibel.

E. E. Taylor.

5

Ta haaras raamatu kätte ja awas selle, ning waata, sel olid mitmed lehed samuti märgitud, kui tema esimesel piiblit! Kõike muud unustades, — ta seda, et tema oli mees, keda kurtidegude pärast kodumaalt wälja mõistetud, ja et ta peaaegu lootusetu inimlik wraal oli, wajus ta säälsamas ühele pingile ja uuris peaaegu terve tunni piiblit, seda üleni lehitsedes. Ja, paljud kirjatohad olid samuti allakriipsutatud, ja 2 Mos. 20, 8—11. juure äärele oli kirjutatud sõnad: „Jumala õnnistus hingamise päewa peal on tema ligiolek samal päewal. Kes hingamise päewa peab, sel on alati Jumal oma südames; ja kõik, kellel tema ligiolek on, peawad hingamise päewa.“ Kui wäga see temale ta ema meele tuletas!

Sääli oli laul 107, 23—31, punase tindiga märgitud, see oli ainjam kirjatohk, mis tema armas ema oli punase tindiga märkinud.

Ta oli sügawasti liigutatud. Mõnigi pisar weeres filmist. Waade uue elu pääle mõõdus ta filmade eest. Kõiges selles rääkis ta ema jälle tema wastu ja Kristus, kes teda armastas, koputas ühe arakadunud poja südameukse peale.

„See piibel! Oo, ema, tohin ma seda kaasa wõtta? See oli ju minu jaoks märgitud. Kindlasti oli see minu jaoks märgitud. Ema, kas sa ta selle ära märkisid?“ Neid sõnu rääkis ta waljusti iseendale.

„Sõber“ — ütles üks hääl tema taga — „wõtte see raamat. See on juust teie jaoks märgitud. Wõtte see, ja armas Jumal õnnistagu teid oma tõe tundmisega ja juhtigu teid kristlikule elule.“

Ohmatamult ja aralt waatas Harold ümber, tundes end peagi rahustatud. Ühe hea isa ja sõbra nägu naeratas temale wastu.

Ta tõusis ruttu istmelt, astus wõõrale wastu ja küsis: „On see tõesti tõsi? Wõidin ma selle piiblit omale saada? Aga mul ei ole selle eest wõimalik maksta.“

„Sest ei ole midagi, sõber. Mina olen nende esitaja, kes Jumala sõna armastawad ja kes püüawad seda kõike maailma lewitada. Nad saawad rõõmustama kuuldes, et keegi on raamatu omandanud, kes seda armastab. Aga mida mõtlete te selle teise märgitud piibliga, millest te jutustasite? Wabandage minu uudishimu.“

Ta tundis end ustawa sõbra läheduses ja alandlikult jutustas ta kogu kurwa loo oma

wõitlusest, ema, piibli ja Jumala wastu. Iseäranis rõhutas ta seda mõtlematut tegu, et ta oma ema püha armastuse awalduse eseme oli merre heitnud.

Lühikese aja tõttu wõisid nad ainult mõni minut koos wiibida, kuid sellegi kestel sai Harold osalise waate aralunastamise plaanisse. Ta nägi Jumala püha kästu selle täiuses. Ta nägi pattu enda üleastumisenä. Ta nägi aga ka Kristust, kes kõigest patust lunastab.

See isa ja sõber saatis lühida palwe Haroldi pärast taewa poole — palwe, mida ta ilalgi ei suutuud unustada. Iseäranis mõjusid temasse sõnad: „Isand, anna temale rahu, kõikidest kurjadest harjumustest.“ See näis tema meelest iseäralik mõte olewat ja jäi ta sellepärast seda selgemalt temale meele.

„Mõisugusel laewal sõidate, noormees?“ küsis wana sõber, kui nad lahkusid.

„Tenyo Maru,“ wastas küsitaw.

„Oo, see on wäga hääl! See sõidab homme. Mõned minu sõpradest saawad ta sellel laewal sõitma ja ma saan selle eest hoold kandma, et teie nendega tuttawaks saate.“

Peagi oli Harold teel sadama poole, kandes saadud piiblit reisutaskus. Tähtsad sündmused ootasid teda ees.

Tee paremusele.

„Peaaegu kahetsa aastat,“ mõtles Harold, „kahetsa aastat umbes selle päewani kui ma siit sõitsin Yokohamal Melbourne!“

„Tenyo Maru“ oli parajasti oma kõied lahti päästnud ja liikus San Francisco lahete mõõda wälja, et ette wõtta pikka reisu Jaapani.

„Kui hästi mäletan weel seda maihommikut kui ma joomarina, kurjategijana ja täiesti õnnetumana merele läksin, et õiguse eest põgeneda ja oma ema palwetest kõrwale hoida!“

„Mäletan weel wäga selgesti kuidas tuli lahti läks ja kui ma kapten Manni palwelt leidsin, et Jumal meid päästaks plahwatusest ja surmast.“

„Ja, ma mäletan weel wäga hästi seda kurba filmapilku, kus ma oma piibli üle parda merre wistasin. Oh Jumal, aita mind! Mispärast tegin ma seda? Ma tahaks, et wõiksin seda unustada.“

„Nüüd algan ma jälle reisu, mitte et ma seda tahaks, waid et ma seda pean. Olen sunnitud Ameerikat maha jätma ja wäljaspool olema kuni ma tõendan, et ma olen inimene, keda wõib usaldada,“

„Ei ühtki sõpra? Oo ja, mul on üks, ja

see on see piibel. See on mulle otsekui ema. Mul on see tunne, et see mind aitab paremaks inimeseks saada.

„See wana mees seal sadamas oli üks hea inimene. Ta näis mind hästi mõistma. Kui ta palwetas, läks mul midagi südamesse ja kui ta mulle ütles, et ma võiks piibli kaasa võtta, siis otsustasin tõsiselt saada tubliks inimeseks. Ma usun tõesti, et ma võin tubliks saada.

„Aga ta ütles nii mõndagi, mis nii imelikult kõlas. Ma ei ole kunagi sarnast kuulnud. Ja siiski. Ma mäletan, et mu ema mulle alati ütles, et me kümme kasku peame pidama, ja nimelt kõike kümnet. Ta ütles veel, et ta sellest ei või aru saada, et kristlased pühapäewa pühitsewad, kuna ju kaskudes seisab, et me seitsmendat päewa peame pidama. Aga see wana härra peab tõesti seda päewa, mida minu ema waate järele inimesed pidama peaksid.

„Kõige imelikum selles asjaloos on aga see piibel, mida ta mulle kinkis. Siitests näeb see niisamasugune wälja, kui ma ära wiskasin, ja teisets on see peaaegu niisama märgitud — samad kirjakohtad, sama tint, seletused äärtel ja pühendus esimesel lehel. Aga —

„Mis see oli?“ ütles ta. nüüd waljusti.

Ta kuulis otsekui kaua aja eest temale tuntud häält. Ta waatas tagasi; kui ta seal kedagi ei näinud, mõtles ta end effima.

Aga järgi kuulis ta sama häält. See ford waatas ta komandofikale ja seal seisis kapten Mann!

Ja see oli seesama wana kapten, Notohamä kangelane, kes nüüd käsutas seda suurt Wäiksel ookeanil sõitwat reisirijate aurikut.

Harold Wilson sai selle läbi esiletutjutud erutusest wallatud. Süda tuffsus tal rõõmu pärast. Südame sisemuses tundis ta midagi, mis temale näis ütlemä, et ta sellel merereisil tunda ma võib õppida üht parema elu saladust, ja et see mees komandofikallal temale olla abiks antud

Mööduisid mitmed päewad enne kui noorele mehele tuli juhuse terwitada seda meest, teda ta nii wäga austas. Aga teenistuskohused juhtisid neid lõpuks mõlemaid kohtamisele ja Harold jooksis wiisakalt kapteni juure, et tema täht haarata.

„Kapten Mann! Sumal olgu tänatud selle wõimaluse eest, et teiega wõin jälle sõita!

Rõõmsalt ja südamlitult haaras kapten oma suure käega Haroldi läe täielist heasoowilikku waimu wäljendades; aga ta meel sai nii seगतud, et ta dieti ei teadnud, mis ta mõtlema pidi.

„Noormees, mispärast tänate te Sumalat? Kui ma teid tunda õppisin, ei olnud teil Sumala wastu mingit aukartust.“

„Seda küll, härra kapten, ma olen kaua selle wastu pannud, millest ma teadsin, et see õige on. Ma tahan armast Sumalat otsida ja teda tunda õppida, nii kui teie teda tundsite sel päewal kui Notohamäl lahti puhkes tuli. Ma tahan teda nii tunda ja teenida kui minu emagi. Kas mäletate veel, mis te piiblist ja selle tõotustest meile rääkisite?“

„Seda küll, noormees, ma mäletan kogu seda sündmust. Aga niipalju kui ma tean, ei olnud teil sellest mingit kasu.“

„See on tõsi, härra kapten, sejt ma wiskasin samal päewal wihahoos merre selle piibli, mis mu ema mulle oli kinkinud. Pealegi oli ta minu jaoks sinna märkusi sisse kirjutatud. Kas teate, ta oli seal ka samale salmle alla kriipsutanud, millest te ütlesite, et see olla meie elu päästnud!

„Härra kapten, mul on aga jälle üks piibel ja just niisugune, mis on märgitud. See salm on ka Taaweti lauludes märgitud, kümme kasku on märgitud ja peale selle veel hulk teisi kirjakohhti.“

„Mu poeg, kus te niisuguse piibli leidsite?“ küsis kapten sõbralikult.

Nüüd jutustas Harold seda kurba sündmust oma ema surmast, kuidas ta end andnud oli patuella ja oma linniwõimijest loobuma. Kest kuidas ta piibli leidis ja kuidas ta läinawats sai selle wana härraga Oatlandi sadamas.

„Oh, ja“, ütles kapten, „mina tunnen seda wana härrat. Tema kuulub imelikude inimeste sekka, kes peawad hingamisepäewa pühapäewa asemel ja tema annetas meie laewa lugemistoa jaoks hulga raamatuid ja kuukirje. Tema leidis mind sadama jaamas piibelt lugemas ja nähes; et see raamat mulle armas oli, kinkis ta selle raamatu mulle. Wõin teile tõendada, et tema kõigeparem mees on, teda ma ilal tunnud. Tema mõistis mind. Ja kui ma temale ütlesin, kui sügawale ma langenud olin, siis olid temal minu jaoks piisarak ja ta palwetas minu eest, et ma kõitidest oma halbadeist elutommestest wabaks võiks saada ja Kristuses rahu leiaksin. See, mis ta mulle ütles, näis minu kes kogu õige elutee awawat ja ma otsustasin paremaks inimeseks saada. Palun et ka teie, härra kapten, mind sellele eesmärgile saada aitaksite.“

(Järgneb.)

Utsiku nr. hind 20° senti.

Wäljaandja: S. P. Ahto. Eesti Riit. Tellimised kui ka rahasaadetused saata Amanda Nuta'le, Merepuiestee nr. 14-a Tallinnas.

Wastutaw toimetaja: M. Bärengrub. Merepuiestee nr. 14-a, Tallinnas.

Tegetwad faastwõltsjed: E. Niffar; Ed. Mägi; Ed. Key.

Tallinna Eesti Kirjastus-Ühijuse trükituba, Dift tän. 2. 1929.